

قرارداد فرانشیز در حقوق تجارت بین الملل

مؤلف
ابو رضا جعفری

انتشارات قانون یار

۱۳۹۹

سرشناسه	: جعفری، علیرضا، ۱۳۵۸ -
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: قرارداد فرانسیز در حقوق تجارت بین الملل / مؤلف: علیرضا جعفری.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹۱۰۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: فرانچایز (خرده فروشی)
موضوع	: (Franchises (Retail trade
موضوع	: فرانچایز (خرده فروشی) - قوانین و مقررات
موضوع	: Franchises (Retail trade)-- Law and legislation
موضوع	: خرده فروشی
موضوع	: Retail trade
موضوع	: حقوق تجارت - ایران
موضوع	: Commercial law -- Iran
موضوع	: بازار بین المللی
موضوع	: International trade
رده بندی کنگره	: H۳۹/۲۲
رده بندی دیویی	: ۵۸۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۸۱۹۵

انتشارات قانون یار

قرارداد فرانسیز در حقوق تجارت بین الملل

تألیف: علیرضا جعفری

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۹

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۱۰۱-۳

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۹۰.....	پیشگفتار
۱۳.....	بخش اول.....
۱۳.....	کلیات
۱۳.....	فصل اول : بررسی و شناخت قرارداد فرانسیز و احکام مرتبط با آن
۱۳.....	مبحث اول : شناسایی قرارداد فرانسیز
۱۳.....	گفتار اول : تعریف و تاریخچه قرارداد فرانسیز
۱۳.....	بند اول : چیستی قرارداد فرانسیز
۱۸.....	بند دوم : تاریخچه فرانسیز
۱۹.....	بند سوم : ماهیت حقوقی قرارداد فرانسیز
۲۵.....	گفتار دوم : مقایسه قرارد فرانسیز با قرارداد های مشابه
۲۵.....	بند اول : قرارداد مجوز بهره بردار (نیم انیس)
۲۹.....	بند دوم : قرارداد توزیع
۳۱.....	بند سوم : نمایندگی تجاری
۳۲.....	مبحث دوم : احکام و انواع قرارداد فرانسیز
۳۲.....	گفتار اول : احکام فرانسیز
۳۳.....	بند اول : شخصی بودن قرارداد فرانسیز
۳۴.....	بند دوم : استقلال طرفین
۳۶.....	بند سوم : نظارت در فرانسیز
۳۸.....	بند چهارم : همکاری
۴۰.....	گفتار دوم : انواع فرانسیز
۴۰.....	بند اول : فرانسیز از حیث روش های واگذاری و اجرای قرارداد
۴۲.....	بند دوم : تقسیم بندی براساس ماهیت تجارت فرانسیز
۴۵.....	بند سوم : تقسیم بندی بر اساس صور انعقاد فرانسیز
۴۷.....	فصل دوم : قرارداد فرانسیز در تجارت بین الملل و مزایا و معایب آن
۴۷.....	مبحث اول : قرارداد فرانسیز در تجارت بین الملل

۴۸	گفتار اول : ارتباط فرانسیز و حقوق مالکیت فکری
۴۸	بند اول : حقوق ناشی از مالکیت فکری
۵۲	بند دوم : فرانسیز و انتقال تکنولوژی
۵۶	گفتار دوم : فرانسیز و حقوق رقابت
۵۸	بند اول : معاملات پیوندیبا شرط خرید کالای اضافی
۶۲	گفتار سوم : موسسات مرتبط با فرانسیز و مقررات تاثیر گذار
۶۲	بند اول : موسسات
۶۷	بند دوم : مقررات تاثیر گذار بر فرانسیز
۷۱	مبحث دوم : مزایا و معایب فرانسیز
۷۱	گفتار اول : مزایای فرانسیز
۷۱	بند اول : مزایای فرانسیز برای فرانسیز دهنده
۷۲	بند دوم : مزایای فرانسیز برای فرانسیز گیرنده
۷۴	گفتار دوم : معایب فرانسیز برای فرانسیز دهنده
۷۴	بند اول : معایب فرانسیز برای فرانسیز دهنده
۷۵	بند دوم : معایب فرانسیز برای فرانسیز گیرنده

بخش دوم

۷۷	تشکیل قرارداد فرانسیز و آثار آن
۷۷	فصل اول : تشکیل قرارداد فرانسیز
۷۷	مبحث اول : شرایط تشکیل قرارداد
۷۷	گفتار اول : رعایت تشریفات
۷۹	گفتار دوم : ضمانت اجرای عدم رعایت تشریفات در خصوص مجوز بهره برداری
۸۱	گفتار سوم : مورد معامله در قرارداد فرانسیز
۸۲	بند اول : دانش فنی، اسرار تجاری و اختراع
۸۶	بند دوم : نام و علامت تجاری
۸۹	مبحث دوم : خاتمه قرارداد فرانسیز
۸۹	گفتار اول : انقضا
۸۹	گفتار دوم : انحلال

فصل دوم : آثار قرارداد فرانشیز	۹۰
مبحث اول : تعهدات فرانشیز دهنده	۹۱
گفتار اول : تعهدات پیش قراردادی	۹۱
بند اول: ارائه اطلاعات صحیح، موارد معافیت از ارائه اطلاعات و ضمانت اجرای آن	۹۱
گفتار دوم : تعهدات ناشی از قرارداد	۹۸
بند اول : تعهدات مربوط به حقوق مالکیت فکری برای اجرای فرانشیز	۹۸
بند دوم : تعهد به فراهم کردن کالاهای مورد نیاز فرانشیز گیرنده	۱۰۳
بند سوم : تعهد به دادن اطلاعات در دوره اجرای قرارداد	۱۰۵
بند چهارم : تعهد به دادن اخطار در خصوص کاهش ظرفیت تامین کالاها و سفارشات فرانشیز گیرنده	۱۰۷
بند پنجم : تعهد به پشتیبانی (مساعدت) فنی و تجاری	۱۰۸
بند ششم : تعهدات مربوط به ایجاد تقاضا (تبلیغات)	۱۱۰
مبحث دوم : تعهدات فرانشیز گیرنده	۱۱۱
گفتار اول : تعهدات پیش قراردادی	۱۱۱
بند اول : دادن اطلاعات	۱۱۱
بند دوم : رازداری، تعهدی در برابر اطلاعات طرف مقابل	۱۱۲
گفتار دوم : تعهدات ناشی از قرارداد	۱۱۳
بند اول : تعهدات راجع به حقوق انحصاری ناشی از مالکیت	۱۱۳
بند دوم : تعهدات راجع به راه اندازی و بهره برداری از سیستم	۱۲۷
بند سوم : تعهدات راجع به نحوه فعالیت در شبکه	۱۲۹
بند سوم : تعهدات مالی	۱۳۴
منابع و مأخذ	۱۴۳
منابع فارسی	۱۴۳
منابع لاتین	۱۴۷

پیشگفتار

حفظ موقعیت در بازار بویژه در میان مصرف کنندگان و عقب نماندن از رقبای تجاری مستلزم ارائه کالا یا خدمات با کیفیت بالا و قیمت پایین است همین عوامل جذب کننده مشتریان نیز هست. کیفیت و شکل خاص کالا و خدمات، محصول بهره مندی از فناوری جدید است این کالا یا خدمات با علامت و یا نام خاصی ارائه می شود که مشتریان به آن آشنایی می یابند و این ساخت ممکن است ماحصل سالها تجربه و تلاش باشد قاعدتا بنگاه ها اگر تمام این امکانات را داشته باشند برای فعالیت خود ایجاد رقابت نمی کنند اما توسعه و رشد این فعالیت منافاتی با رقابت ندارد. از طرف دیگر تجار برای اینکه همزمان در نقاط مختلف فعالیت کنند نیازمند ابزارهایی هستند. ترانزیت به عنوان یک شیوه توسعه تجارت و افزایش حوزه و حجم فعالیت و در نهایت سود است که در قالب، یک قرارداد صورت می گیرد بدین صورت که یک طرف به عنوان صاحب امتیاز تجارت که در حوزه کالا، خدمت و فعالیت تولیدی فعال بوده و با بهره گیری از دانش فنی و اسرار تجاری در حوزه فعالیت خود با ارائه کیفیت بالا مشتریان زیادی را به خود جلب کرده و مشتریان نسبت به او وفادارند، امتیاز بهره گیری از این سیستم را با قید داشتن حق نظارت بر اجرا، رعایت قوانینی از سوی گیرنده، درج علامت تجاری بر کالا و خدمات و پرداخت عوض مالی واگذار می کنند. گیرنده که بدنبال سرمایه گذاری از طریق کسانی است که سرمایه و شهرت داشته باشند و از شبکه ای از فرانشیز گیرندگان که تحت پشتیبانی دهنده است می شود و سرمایه خویش را با شهرت فرانشیز دهنده ترکیب کرده و تجارت موفق را آغاز و ادامه خواهد داد و در کمترین زمان تجارت پر رونقی را اداره خواهد کرد و از این طریق می تواند دسترسی صاحب امتیاز را به بازار هایی که پیش از این به دلیل عدم آشنایی وی به محل امکان نداشت میسر سازد اما همیشه اینگونه نیست و

استفاده از فرانسیز برای سرمایه گذاری با تمام مزایای که دارد ممکن است معایبی نیز داشته باشد و سیستم را در معرض خطر قرارداده و موجبات تنزل شهرت و رونق را فراهم کند درست است که استفاده از علامت تجاری در فرانسیز مهم است و در نگاه اول شاید با قرارداد لیسانس علامت تجاری یکی به نظر آید اما اینگونه نیست و با دانش فنی و اسرار تجاری، فرانسیز را به فناوری و حقوق مالکیت فکری مرتبط می کند در واقع قراردادهای معمولاً بر سه محور کالا، خدمات و مالکیت فکری منعقد می شوند. انتظارات قراردادهای مطرح حول محور مالکیت فکری معمولاً بر سه نوع است ۱- انتقال این حقوق ۲- فراهم ساختن امکان استفاده با حفظ مالکیت ۳- فراهم ساختن امکان استفاده با حفظ مالکیت با این قید که قبلاً مورد استفاده قرار گرفته و به موفقیت رسیده است. نوع سوم از این دسته بندی با عنوان قرارداد فرانسیز شناخته شده و به طور خاص پس از ظهور و اهمیت یافتن حقوق مربوط به علائم تجاری رواج یافته است. قرارداد های انتقال تکنولوژی به دو دسته حقوقی و تجاری تقسیم شده است و فرانسیز از جمله قرارداد های تجاری است که در آنها تجارت در اولویت است و عمدتاً با اهداف بازاریابی منعقد میشوند و انتقال فناوری ضمن موضوعات تجاری مطرح می شود و اگر هم صورت گیرد در سطح بنگاه خواهد بود. در سالهای اخیر نظریات جدیدی در خصوص قراردادهای مطرح شده که فرانسیز یکی از قرارداد هایی است که محل احراز این نظریات است از جمله حسن نیت و همکاری که به واقع فرانسیز بدون آنها بی روح خواهد بود و از دل آنها تعهدی پیش از قرارداد بر فرانسیز دهنده بار می شود که اطلاعات راجع به تجارت خود را به متقاضی ورود در شبکه ارائه کند در واقع این تعهد اوج حسن نیت و همکاری را به تصویر می کشد. طرفین با انعقاد این قرارداد متعهد اجرای تعهدات متنوعی میشوند که برای دو طرف حساسیت بالایی دارد و برای موفقیت طرفینی اجرای آنها نیازمند دقت مساعی زیادی است و

آزمون و خطا نمی پذیرد عمده این تعهدات مربوط به حقوق مالکیت فکری می شود و ماهیت برخی موضوعات مالکیت فکری به گونه ای است که تعهدات پس از قرارداد هم دامنگیر طرفین است مثلاً افشا فنون و اسرار تجاری بعد از انقضا قرارداد نیز بر اساس حسن نیت و تعهد قراردادی الزام فرانشیز گیرنده را دارد تعهدات دیگر بیشتر مربوط به نحوه اجرای تجارت است که در این بخش نظارت فرانشیز دهنده که یک اصل کلی حاکم بر فرانشیز است که بر روی اجرای تعهدات فرانشیز گیرنده سایه افکنده و فرانشیز گیرنده آزادانه و دلخواه نمی تواند انجام تعهد کند و برای حق نظارت فرانشیز دهنده احترام گذاشته و همکاری نماید از طرف دیگر فرانشیز دهنده نیز این حق نباید به عنوان ابزاری برای سوء استفاده سود جوید.